

Verklaring van de Eerste Algemene Zendbrief van de Apostel Petrus

Door

Dominicus Goltzius

1 PETRUS 3 vers 15.

Maar heiligt God de Heere in uwe herten: en zijt altijd bereid ter verantwoording aan een iegelijk die u rekenschap afeist van de hoop die in u is, met zachtmoedigheid en vreze.

Het was een nuttige onderwijzing die Christus eens gaf. Luc.12:4/5, als Hij zei: *En vreest u niet voor degene die het lichaam doden, en daarna niet meer kunnen doen. Maar Ik zal u tonen, Wien gij vrezen zult: vreest Dien, die na dat Hij gedood heeft, ook macht heeft in de Hel te werpen: ja Ik zeg u, vreest Dien.* De Heere Christus wist wel hoe het eens Zijn vrienden, die Hij daar aanspreekt, aflopen zou, namelijk, dat zij op allerlei wijze zouden vervolgd en gedood worden; zo is dan zijn oogmerk om hen daartegen te vertroosten en te versterken; en dat wel door hen aan te wijzen de alleruiterste macht die de vervolgers en vijanden zouden mogen oefenen, daarin bestaande dat zij *alleen het lichaam doden en daarna niet meer kunnen doen*, dat is de ziel kunnen zij niet beschadigen; waarom zij voor diegenen niet hebben te vrezen, te weten met al te grote ontsteltenis dan meer voor God. Daarna door zich *Gods macht* voor te stellen, Die verre de tirannen en vervolgers overtreft, met wie het zo gelegen is, dat *nadat Hij gedood heeft, Hij ook macht heeft over de ziel om die in de hel te werpen*, en te verdoemen; en dat wel

rechtvaardig, terwijl hetgeen de vervolgers doen, zij dat onrechtvaardig doen; daaruit besluit nu onze Zaligmaker, *vreest Dien, ja Ik zeg u, vreest Dien*. Willende daarmee uitdrukkelijk leren, dat gelijk God de Allergrootste en de Machtigste is, Hij ook boven alles ge-eert, gevreesd en gediend moet worden. De Heidenen staan door Paulus gebrandmerkt. Rom.1:25. *Dat ze het schepsel ge-eert en gediend hebben boven de Schepper, die te prijzen is in der eeuwigheid*. Zal men dan tot dat heidense onverstand niet vervallen, zo moet men het tegendeel doen, om de *Schepper, die in eeuwigheid te prijzen is, te eren en te dienen boven het schepsel*; God boven de mens. En dat te meer omdat God te vrezen en te dienen, een bekwaam middel zal zijn, om voor de boze mens, die onder God staat, van Hem afhangt en van Hem geregeerd wordt, niet al te zeer verschrikt te zijn, zoals dat het doel van onzen Zaligmaker in die genoemde plaats is.

Even zo vat ook onze Apostel de zaak op: Hij had in het eerst voorgaande vers zijn gelovigen geleert, in dat lijden dat hen onrechtvaardig door de vijanden der waarheid en vervolgers aangedaan werd, niet al te zeer bevreesd te zijn als hij zeide: *En vreest niet uit vreze van hen, noch wordt niet ontroert*. Om nu die vreze en ontroering te meer uit hun hart te verbannen, zo zoekt hij met de huidige tekst, hun hart te overtuigen, de vrees en het ontzag, dat ze voor God moesten hebben, om Hem te dienen en te heiligen, als een tegen middel van vrees voor de mensen; die maar mensen zijnde, ook deze *God de Heere*; dat doet hij nu met deze woorden: *Maar heiligt God de Heere in uw harten; en zijt altijd bereid tot verantwoording, ect.*

Dit is dan een nieuwe vermaning, die de Apostel als een algemene voorstelt, rakende een iegelijk mens, doch zo, dat die bekwaam vloeit en voortkomt uit de eerst voorgaande waarschuwing of vermaning. In enige voorgaande verzen had de Apostel zodanige lessen gegeven, die voornamelijk in opzicht van de mens en zijn naasten te betrachten waren, zowel vrienden als vijanden; Nu stelt hij een les of vermaning voor, die de verheerlijking van God raakt, en zo naast God moet betracht en waargenomen worden. Waarin wij hebben:

1. Het (al)gemene voorstel.
2. Een bijzonder voorval, waarin dat (al)gemene zich moet vertonen.

1. Het eerste deel: Het (al)gemene voorstel.

De (al)gemene plicht, drukt de Apostel in deze woorden: *Maar heiligt God de Heere in uwe harten*. Het woordje, *maar* geeft te kennen, niet alleen dat onze Apostel deze woorden bindt aan de voorgaande, maar ook met zo'n kracht en nadruk, als of hij hat willen zeggen: ik wil niet dat gij gewoon voor uw kwaaddoeners niet al te zeer bevreesd en ontroerd zijt, maar daar en boven wil ik u ook raden, dat gij dit veel eerder behartigt, *de Heere te heiligen in uw harten*. Zoals wij in de voorgaande woorden opgemerkt hebben, dat Petrus die genomen heeft uit Jes.8:12. Zo merken wij dit hierop, dat hij deze woorden ook van diezelfde Profeet ontleend heeft. Jes.8:13. Waar aldus staat: *De Heere der Heirscharen, Die zult gijlieden heiligen, en Hij zij uw vreze, en Hij zij uw verschrikking*. Het eerste heeft onze Apostel hier alleen bijgevoegd; namelijk, het *heiligen* van de *Heere*, als wel wetende, dat het andere, *en* in dat woord begrepen werd, en uit het voorgaande, vreest niet uit vreze van hen, mensen, moeste volgen.

Laat ons hier verder aanmerken:

1.1. Het voorwerp, waarom iets moet worden gedaan.

1.2. Wat gedaan moet worden en vereist wordt.

1.3. Waar of op wat wijze.

1.1. Het voorwerp wordt genoemd *God de Heere*. Om bij deze woorden niet te blijven staan, zo mocht gevraagd worden, wie hierdoor moet verstaan worden: *of* God de Heere in het algemeen, *of* de Heere Christus in het bijzonder? Om daarop kort te antwoorden, zegen wij allebei, *God* en *Christus* bijzonder. Dat *God*, in het (al)gemeen aangemerkt zijnde hier verstaan moet worden, daaraan zal niemand twijfelen, het blijkt uit wat geleert en bijgebracht is uit ver 12, maar dat de Heere Christus hier ook, niet alleen *kan*, maar ook moet verstaan worden, blijkt uit:

1.1.1. *Eerst*, uit de woorden van *Jesaja* zelf; want Die hij daarin vers 13 noemt, *de Heere der Heirscharen*, Die men moest *heiligen*, Die beschrijft hij in vers 14, dat zou zijn *tot een steen des aanstoots en tot een rotsteen der struikeling, de twee huizen Israëls*. En dat deze de Heere Jezus is, hebben wij uit onze Apostel, 1 Pet.2:7, verstaan, en het moet ons niet

verwonderen dat Hij de *Heere der Heirscharen* genoemd wordt, omdat Hij de waarachtige God is. Die eretittel draagt Hij ook in Ps.24:10.

1.1.2. *Daarna*, omdat de Apostel deze zijn gelovigen hier aanmerkt, als lijdende *om der gerechtigheid wil*, dat is, gelijk wij verklaard hebben, om Christus en Zijn Evangelie wil, of om de rechtvaardige zaak van Christus; welke Christus zij als hun *Heere* hadden aangenomen; het was dan billijk dat zij die Heere ook moesten heiligen.

1.1.3. *Ten derden*, omdat in het volgende gesproken wordt van *bereid te zijn tot verantwoording*, wat wederom op de leer van Christus en Zijn Evangelie ziet. Hierom is het dat in sommige boeken in plaats van het Woord *God*, gevonden wordt *Christus*; en daar wil ook de gemene Latijnse Overzetting heen: *Dominum Christum fanetificate*; en ook de Syrische: *Heiligt de Heere de Messias*. Dit besluiten wij dan zoals wij begonnen zijn; te weten dat wij deze woorden, *God de Heere* verstaan, *en* van God in het (al)gemeen, *en* van de Heere Jezus in het bijzonder, en zo weten wij dan het voorwerp, waarom iets moet gedaan worden.

1.2. Wat nu voor deze God gedaan moet worden, is heiligen. Dit woord heiligen wordt op verschillende wijze genomen in Gods Woord; en om nu al die verschillende betekenissen voorbij te gaan zeggen wij alleen kort, zoveel het hier tot verklaring kan dienen, dat wij soms vinden, dat *God de Heere ons heiligt*, wat geschied door de genade der *heiligmaking*, als Hij de verdorvenheid en de smet van de zonde meer en meer door Zijn Geest wegneemt en naar Zijn beeld vernieuwd. Zo is Hij *de Heere, die ons heiligt*. Levit.20:8 en Exod.31:13, en andere plaatsen. Paulus noemt Hem in die zin, *de God des vredes, Die ons heiligt geheel en al*, ect. 1 Thess.5:23. Soms vinden wij dat *de mens God moet heiligen*; zoals onder andere. Levit.10:3. Waar Mozes tot Aäron zei: *Dit is het, dat de Heere gesproken heeft, in degene die tot Mij naderen, zal Ik geheilgd worden*. Te kennen gevende, dat de mens, die tot de Heere in enig deel van de godsdienst nadert, zorg moet dragen om Hem te *heiligen*. En zo vinden wij het ook in deze tekst. *God heiligt de mens*, Als Hij hem van *onheilig heilig* maakt, en hem zo de heiligheid mededeelt. Zo bad Christus. Joh.17:17. *Heiligt ze in Uw waarheid*. *God wordt* van de mens *geheilgd*, als de mens God voor zo, als Hij is, namelijk, *heilig, rechtvaardig, almachtig, ect*. Erkent, belijd en Hem daarvoor uitroept en

verkondigd. Zo is het, dat wij dagelijks bidden: *Uw Naam worde geheiligd*. Luc.11:2. Zie daarvan de verklaring van onze Catechismus. En dat is ook de mening van het woord *heiligen*, hier ter plaatse. Dit zeggen wij: God, Die heilig is, wordt onder andere ook daarom *heilig* genoemd, omdat Hij door Zijn deugden en volmaaktheden onderscheiden en afgescheiden is van alle schepselen, en voor zodanig moet Hij erkent en beleden worden door het redelijk schepsel; en wanneer dat geschied, dan wordt God *geheiligd*; en dat is het wat onze Apostel, *heiligt God de Heere*. Uit welke korte en klare verklaring te vernemen is, dat dit *heiligen*, dat de mens aan God moet doen, niet bestaat in iets goeds of beters de *Heere* toe te brengen, gelijk het ontheiligen van Hem, Hem niet iets kwaads of slimmers aanbrengt, want

- *Aan de ene kant, onze goedheid raakt niet tot de Heere*. Ps.16:2. *En zal een man Gode profijtelijk zijn? Is het voor de Almachtige nuttigheid, dat gij rechtvaardig zijt? Of gewin, dat gij uw wegen volmaakt?* Job.22:2/3.

- *Aan de andere kant, Gos is een volmaakte God, en zo is Hij verheerlijkt in heiligheid*, en niemand zoals Hij. Exod.15:11. Vervolgens kan tot Zijn *heiligheid* niet iets toegedaan worden: Maar dit *heiligen*, zoals gezegd is bestaat daarin, dat men God voor zodanig erkent, zowel bij zichzelf, als bij anderen, en niets onbetamelijks van Hem denkt of spreekt.

1.3. *Waar en op wat wijze? In uw harten*, zegt onze Apostel. *In het (al)gemeen* van de personen, die dit *heiligen* moeten doen, dit waren degene die *leden om der gerechtigheid wil*, en onder of in dat lijden, evenwel *navolgers waren van het goede*: uit vers 13/14. Zo dan, het was Christus volk, het waren Christenen, die deze hun God en Heere *heiligen* moesten. *In het bijzonder* evenwel moesten deze heileringen geschieden in hun harten; verstaat daardoor hun gemoed en zielen, en vervolgens de inwendige mens; zoals wij in dezelfde zin vermaand worden, *de Heere onze God lief te hebben van ganzer harte*. Deut.30:6. Dit moet evenwel niet al te eng opgenomen worden als of God de Heere *alleen met het hart* en ook niet door onze *woorden en werken* moet *geheiligd* worden. Want wij worden anders in Gods Woord geleert. *Met woorden of met de mond*, moeten wij God *heiligen*; dat heeft Petrus in 1 Pet.2:9,

genoemd, *Gods deugden te verkondigen, die ons geroepen heeft, ect.* Zo heiligde David God met woorden, als hij zei in Ps.40:6. *Gij Heere mijn God, hebt Uwe wonderen en Uwe gedachten aan ons vele gemaakt!* Ect. En in Ps.66:16. *Komt hoort toe, alle gij die God vreest, ene Ik zal vertellen, wat Hij aan mijne ziel gedaan heeft.* En op andere plaatsen meer. Dan wordt God *groot gemaakt* met, en op onze tong. *Met werken of met onze ganse wandel* moet men God *heiligen*; wat geschied als men heilig en Godzalig leeft, want die heiligheid en godzaligheid is dan een bewijs dat God *heilig is*, Wie wij in deze moeten navolgen, zoals gehoord is in 1 Pet.1:15/16, zijnde dan onze *heiligheid* een dadelijke erkentenis van Gods *heiligheid*. Van dit *heiligen* hebben wij ook onze eigen Apostel horen spreken. 1 Pet.2:12. *Houd uw wandel eerlijk onder de Heidenen, op dat... zij uit de goede werken, die zij in u zien, God verheerlijken mogen.* Onze Zaligmaker spreekt er ook van. Joh.15:8. *Hierin is Mijn Vader verheerlijkt, dat gij vele vruchten draagt.* Andere plaatsen zijn er meer. Hiervan is het dat, als een volk kwalijk of goddeloos leeft, met moedwillige overtreding van Zijn geboden; het gezegd wordt, Zijn naam *te ontheiligen*. Zie dat uitdrukkelijk aangewezen. Ezech.36:22 en Rom.2:24.

Zo kunnen wij dan zien en besluiten, dat deze uitwendige *heiliging* van God, dat is, die door onze uitwendige mens ook geschieden moet, hier niet uitgesloten, maar zeker ingesloten wordt. Evenwel kan men redenen geven waarom onze Apostel hier vereist, *God de Heere te heiligen in onze harten*. Als om:

R.1. Omdat hij in het voorgaande hoofdstuk al deze uitwendige *heiliging* geboden en vereis en die hij nu hier stilzwijgend voorbijgaat.

R.2. Om te leren dat de uitwendige *heiliging*, die zonder het *hart* geschied, niets met al is; en daarom zal ze goed zijn, dat ze niet alleen *met het hart* gedaan moet worden, maar ook *uit het hart*, als uit een goede oorsprong zijn begin moet nemen; gelijk het bekend is dat al wat Godsdienst zonder het *hart* gedaan wordt bij God verworpen wordt; want zo heet het: *Dit volk genaakt Mij met haren mond en eert Mij met de lippen, maar haar hart houdt zich verre van Mij. Te vergeefs eren zij Mij.* Matth.15:8/9.

R.3. Omdat dit bijzonder op deze gelovige paste; wanneer die in Lijden

en vervolging waren, *om der gerechtigheid wil*; in hoedanig een lijden hun of ter gelegenheid niet gegeven werd, om hun God door uitwendige daden te *heiligen*, wordende daarvan verhinderd; en dan wil de Apostel dat zij het evenwel *in hun hart* zullen doen, wat de vervolgers niet beletten konden. Of het mocht gebeuren dat hun wegens menselijke zwakheid en *ontroering*, wel tegenstrijdige gedachten opkwamen, als of God onbehoorlijk met hen handelde; zoals het eens zo met *Asaf*, die in deze woorden uitbarstte: *Immers heb Ik te vergeefs mijn hart gezuiverd*, ect. Ps.73:13/14. Om dan zulke gedachten van God hen te benemen, zo wil de Apostel dat ze zelfs in het midden van zodanig lijden, *God de Heere* zullen *heiligen* in hun *hart*, en niets kwaads of onbehoorlijks van hen denken; gelijk Job in zijn lijden *Gode niets ongerijmds toeschreef*. Job.1:22.

Hieruit kan men nu vervolgens afnemen, wat het te zeggen is, *God de Heere te heiligen in onze harten*; namelijk:

R.3.1. *Ten eerste*, God voor zodanig te erkennen; zoals Hij Zich in Zijn Woord geopenbaard heeft; te weten een enig God, Almachtig, Rechtvaardig, Barmhartig, Wijs, Alwetende, Goed, ect.

R.3.2. *Ten tweeden*, Hem als zodanig de hoogste lof en eer geven, Zijn deugden verkondigende.

R.3.3. *Ten derden*, niets van Hem denken of Hem toeschrijven, dat daartegen strijd.

R.3.4. *Ten vierden*, laat alles van Hem alleen afhangen en zelfs in lijden en moeite op alleen Hem vertrouwen; vergelijk hiermee. Num.20:22, in tegenstelling van voor mensen te vrezen en voor haar ontroert te worden; uit het voorgaande vers. Zo hebben wij daarvan een voorbeeld Job. Job.13:15/16. *Ziet, zo Hij mij doodde, zou Ik niet hopen? Ook zal Hij mij tot zaligheid zijn*. En dit schijnt wel het voornaamste te zijn dat onze Apostel vereist, van *dit heiligen van God de Heere in onze harten*. Want waarlijk dan *heilig ik God in mijn hart*, als ik oordeel dat hetgeen Hij mij toezendt, goed en heilig is, en dat ik daarom geen vind om mijn vertrouwen van Hem af te trekken, maar dat ik geloof dat Hij Zijne beloften aan mij wel zal volbrengen, en mij tegen alle kwaad beschermen of mij daaruit te Zijner tijd tot Zijns Naams eer en zaligheid verlossen zal.

Hoe het dan zij; hier wordt ons onze plicht voorgeschreven *om God de Heere te heiligen*: Eerst wel *in onze harten*, zoals Petrus dit hier uitdrukkelijk noemt, maar daarna ook door ons uitwendige gedrag, zoals in de verklaring uit het voorgaande getoond is en zelfs uit de volgende woorden van dit tekstvers verder volgen zal. En daarom zullen wij van die dingen nu niet spreken; want hoe wij *lof* moeten *zeggen* ter gedachtenis *Zijner heiligheid*. Ps.30:5. Dat is, met onze mond en tong God heiligen, hebben wij getoond in 1 Pet.2:9. *Opdat gij zoude verkondigen de deugden*, ect. En hoe die *heiliging* Gods geschieden moet, met een *heiligen wandel*, hebben wij aangewezen in 1 Pet.1:15 en 1 Pet.2:12. Laat ons nu alleen met weinige woorden verder opmerken en vertonen, dat deze *heiliging* Gods ook *uit onze harten* moet voortkomen, of dat *God de Heere in onze harten* moet *geheiligd* worden. Behalve dat de Heere dit Zelf vereist. Levit.10:3. En dat hiertoe dat (al)gemene gebod kan gebracht worden. Ps.29:2. *Geeft de Heere de eer Zijns naams*, wat ziet op allerlei wijze; zo kan men dit vernemen uit het voorbeeld van Aäron, die op Mozes onderrichting *stilzweeg*, en zo de Heere *heiligde in zijn hart*. Levit.10:3. Net als uit het bijgebrachte voorbeeld van *Job*, die God niets ongerijmds toeschreef. Job.1:22. en *Davids*, wat wij vinden in Ps.139:17. *Hoe kostelijk zijn mij, o God! Uwe gedachten, hoe machtig veel zijn haar sommen!* En vers 18. *Worde Ik wakker, Ik ben Ik nog bij U*. Te kennen gevende dat, als hij op zijn *bed lag* en uit zijn slaap ontwaakte, hij *God heiligde in zijn hart*: denkende van God wat betamelijk was. Hiertoe moet ook bijgebracht worden, hoe dat hij zijn *hart* en *ziel* opwekte in de lof des Heeren, dat waarlijk een *heiliging* van zijn God was. Ps.103 het begin.

En waarom zouden wij op deze wijze God niet *heiligen*? Daar hij zelf bevestigd is op allerlei wijze Zijn naam te *heiligen*; want daartoe openbaart Hij zich in Zijn Woord, zoals Hij is; daartoe zendt Hij Zijn oordelen over de ganse aarde; daartoe schenkt Hij de mens weldaden en zegeningen; daartoe heeft ons de Heere Christus dit als de eerste bede in de mond gelegd, dat wij zeggen zullen: *Uw Naam worde geheiligd*, ect. Daar nu God bekommerd is op allerlei wijze, dat Hij *geheiligd* wordt, zo dan wij ook om Hem *te heiligen in onze harten*. Doet hierbij dat dit *heiligen* een nodig en gediensstig middel is om niet te

vrezen om te vreze voor mensen, noch wegens hen *ontroert* te worden; zoals dit uit de samenhang van dit vers met het voorgaande te vernemen is; want dat daar gezegd hebbende, voegt de Apostel dit terstond daarop: *maar heiligt*, ect. Als wilde hij zeggen, om vreze voor mensen uit te schudden, zo denkt om uw God, dat gij die *heiligt in uwe harten*. Voornamelijk als hierbij komt, zoals wij in de verklaring gezegd hebben, dat dit hier zeer bekwaam verstaan wordt, het *vertrouwen des harten* wat een kind van heeft in het midden van de moeilijkheden, op Zijn God. Welk *vertrouwen* ons zeer overvloedig in Gods heilig Woord geleerd wordt.

Bestraffing.

Hiertegen misdoen en vervolgens zijn te bestraffen, zij die *God de Heere in hun harten niet heiligen*. Aan welk kwaad zij schuldig gevonden worden, ook wel godzalige, die anders om de heiliging van Gods naam arbeiden, doch in bijzonder voorval, zoals daarvan een voorbeeld te zien is in Mozes. Num.20:12. In Asaf. Ps.73:13/14. In Jeremia. Jer.20:14-18 en anderen. Doch dit is niet in hen uit boosheid, maar uit menselijke zwakheid en grootheid van de verdrukkingen; hoewel wij ook moeten zeggen, dat God dit zeer kwalijk neemt en straft in Zijn eigen kinderen; zoals te zien is in wat Mozes overkwam. Num.20:12. Doch voornamelijk is dit te zien in goddeloze, die wel zoveel kennis hebben, dat er een God is, maar niet zoveel kennis om die God te *heiligen* in hun *harten*, maar eerder *ontheiligen*; wat geschied als zij God zoiets toeschrijven, wat Hem niet betamelijk is, maar tegen Zijn heilig wezen strijdt; zoals *de dwaas in zijn hart durft zeggen, daar is geen God*. Ps.10:4. Zo tekent de Psalmist andere onvernunftige onder het volk en dwaze aan. Ps.94:7. Die zeiden: *De Heere en ziet het niet, en de God Jacobs merkt het niet*. De goddeloze Israëlieten misdeden ook en heiligden God niet, zij zeiden. Ps.78:19. *Zou God een tafel kunnen toerichten in de woestijn?* En bij Ezech.18:25. *De weg des Heeren is niet recht*. En bij Zef.1:12. *De Heere doet geen goed noch Hij doet geen kwaad*. En nog eens bij Mal.3:14/15. *Het is te vergeefs God te dienen, ect., wij achten de hoogmoedige gelukzalig: ook die goddeloosheid doen, worden gebouwd*, ect. En zo ontmoeten ons meer voorbeelden van goddeloze, die zo verachtelijk

van God durven spreken; wat een duidelijk bewijs is, dat ze Hem niet *heiligen*, maar ontheiligen in het hart, omdat *uit de overvloed des harten de mond spreekt*. Matth.12:34. Zo'n *niet heiligen*, ja *ontheiligen* van de Heere, is niet uit zwakheid, maar uit boosheid. En zij kunnen niet anders dan zo doen, omdat ze de Heere niet naar behoren *kennen*, Zijn deugden en volmaaktheden zijn hen onbekend; Zij *willen* die ook niet kennen; *want aan de kennis Zijner Wegen hebben zij geen lust*. Job.21:14. God *schrijft* hun wel *de voortreffelijkheden van Zijn Wet voor, doch die zijn hen geacht, als wat vreemds*. Hos.8:12. En hoe kunnen zij dan God Zijn volmaaktheden *heiligen*? Doch de zulken mogen zeker weten dat God *geheiligd* wil zijn op de ene of op de andere wijze; dat is, Als de mens weigert God te *heiligen* in zijn *hart*, en met zijn mond of op andere betamelijke wijze, zo zal God Zijn heiliging eens van hen afvorderen in Zijn heilige oordelen, die Hij over hen, wegens de *ontheiliging* van Zijn Naam, te Zijner tijd brengen zal; Zoals daar van een opmerkelijk voorbeeld te zien is in *Aärons zonen, Nadab en Abihu*. Levit.10:1-3. Zie ook Ezech.36:23.

Opwekking.

Daarom laten wij ons in dezen voorzichter en heiliger gedragen, ons inspannende tot dit heiligen; waarvan onze Apostel hier spreekt; tot welk einde wij dit volgende moeten overdenken als verdere:

Beweegredenen:

B.1. Wie het is Die wij moeten heiligen, namelijk, *God de Heere*, zoals Die zo in dit vers genoemd wordt, Hetzij dat wij daardoor *God* verstaan, hetzij de *Heere Christus*; het blijft een groot, hoogt aanzienlijk en eerwaardig Persoon, ja zodanig een Persoon Die alle en de hoogste eerwaardige is; waarom hij ons voorkomt onder de titel van *Heere der Heirscharen*. Jes.8:13. Hoe hoger en aanzienlijker nu een persoon op aarde is, hoe meer eer verdien en respect die persoon waardig is; zo dan op de alleruitstekende wijze, de *Heere onze God*.

B.2. Wie en hoedanig wij zijn; namelijk *niet alleen* zulke die gedurig van deze *Heere* moeten afhangen, als zonder Wie wij niets kunnen doen, en daarom zijn die zonder Hem, de aller ellendigste mensen; die wij vervolgens van noden hebben, en niet anders kunnen doen als grote

gedachten van God te hebben; *maar ook*, dat wij ons alle dagen tot deze *heiliging* van onze God verbinden, zoals wij in het *Onze Vader* zeggen, in de allereerste bede: *Uw Naam worde geheiligd*. Zullen wij nu dat dagelijks met de mond zeggen, zo is het nodig en billijk, dat de mond de gesteldheid van het hart bekent maakt, en dat wij Hem zo *heiligen in onze harten*.

B.3. Wij vinden dat andere *heiligen* ons hierin zijn voorgegaan, die als bekommert zijn geweest, dat deze *heiliging* van de groten God vooral niet mocht achterblijven.

B.3.1. Ziet in de *eerste plaats*, de *Heilige Engelen* in de Hemel, Die elkander toerepen: *Heilig, heilig, heilig, is de Heere der heirscharen*. Jes.6:3.

B.3.2. Ziet in de *tweede plaats*, de Godzaligen op aarde; die wij soms vinden de Heere biddende, dat Hij zelf Zijn eer en heiliging wil bezorgen en uitwerken. Zo verzocht *Mozes* dat van de Heere, zodat de Egyptenaren niets *kwelijks* van hem spreken zouden. Num.14:15/16. En dat beoogde ook *Jozua*, als hij tot God zeide. Joz.7:9. *Wat zult Gij dan met Uw groten Naam doen*. En dit is het ook dat wij vinden. Ps.115:1. *O Heere! Uwe Naam geeft eer*.

Door deze en dergelijke dingen moeten wij dan verder opgewekt worden, om ons in deze plicht niet nalatig bevonden te worden, maar *de Heere onze God te heiligen in onze harten*, niet andersdenkende en gevoelende en sprekende, van Hem, als Zijn Goddelijk wezen en hoge Majesteit betamelijk is, want anders zouden wij in plaats van Hem te heiligen, ontheiligen. Een noodzakelijk:

Behulpmiddel is hier waar te nemen.

Want terwijl dit *heiligen* van God voornamelijk op Zijn wezen en volmaaktheden ziet, zo is het nodig dat men God van tevoren recht leert *kennen*, zoals Hij Zich in Zijn Woord geopenbaard heeft. Een weinig tevoren is gezegd, dat de goddelozen Hem daarom niet *heiligen*, omdat ze Hem niet *kennen*; wij dan moeten Hem *kennen*, zullen wij Hem heiligen; zoals dit ook in onze Christelijke Catechismus goed is waargenomen, die verklarende de eerste bede, zegt: *Geeft ons eerstelijk, dat wij U recht kennen*. Laten wij dan deze kennis halen uit het Woord Gods, dat een Woord van *kennis* en van een geestelijk

verstand is, en waarin God Zich met al Zijn deugden heeft geopenbaard; en laten wij met *David* bidden. Ps.25:4. *Heere maakt mij Uwe wegen bekend, leert mij Uwe paden.*

Eindelijk, zal dit door ons naar behoren behartig en waargenomen worden, zo moeten wij nog hebben deze:

Besturing:

Om te weten, *hoe* en *in welke gelegenheid*, God de Heere door ons moet geheiligd worden.

A. Over het *hoe*; Dat is gemakkelijk te vatten uit onze boven gegeven verklaring, hierin bestaande; dat wij Hem kennende, zoals Hij Zich in Zijn Woord geopenbaard heeft, niets anders dan zodanig van Hem gevoelen, ons wel wachtende voor onze zielen, om Hem iets toe te schrijven dat Zijn *heiligheid* krenken en benadelen zou. En zo is het dat wij met David van God *kostelijke gedachten* moeten hebben. Ps.139:17. Idem, Dat wij nimmermeer ons *geloof* en *vertrouwen* van God aftrekken. Dat de heiliging van onze God ook bestaat in dat *geloof* en *vertrouwen*, is te vernemen, uit wat God zelf zei tot Mozes en Aaron. Num.20:12. *Omdat gijlieden Mij niet gelooft en hebt, dat gij Mij heiligde, ect.* Zullen wij dan God *heiligen in onze harten*, zo moeten wij Hem *geloven* en *vertrouwen*. Zo was het met *Abraham*. Rom.4:20. En dat wordt ons geleert. Hebr.13:5/6. *God heeft gezegd, Ik zal u niet begeven noch verlaten; daarom mogen wij vrijmoedig zeggen, De Heere is mij een helper, Ik zal niet vrezen, wat mij een mens zal doen.* Vervolgens zullen wij *God de Heere in onze harten heiligen*, zo moeten wij de vrees voor mensen zoeken uit te drijven en God alleen maken tot een voorwerp van onze vrees. Dit is niet alleen te vernemen uit de samenvoeging van dit tekstvers met het voorgaande; maar ook zeer duidelijk uit te meergenoemde plaats in *Jesaja*. Jes.8:13. *De Heere der heirscharen, Die zult gijlieden heiligen; Maar hoe? Hij zij uw vreze, Hij zij uw verschrikking.* En zo is het dat wij *Die Heere dienen* moeten *met vreze* en *ons verheugen met beving*. Ps.2:11. Nog eens; Laten wij *de Heere onze God heiligen in onze herten*, door *lijdzaam te zijn onder Zijn drukkende hand*; dan vooral niet denkende, dat Hij ons onrecht doet, maar gewillig ons onder Hem doen buigen. Zo *heiligde* Job in zijn zware lijden, als hij zeide: Job.1:21. *De Heere heeft gegeven, de Heere heeft genomen; de Naam des Heeren*

zij gelooft. Waarom er ook in Job.1:22. bijgedaan wordt: In dit alles zondigde Job niet, en schreef Gode niets ongerijmds toe.

B. Over nog de *gelegenheid*, waarin dit heiligen door ons moet gedaan worden, zo moeten wij zeggen, dat er geen tijd is, of het moet geschieden; Doch wij kunnen ook wel *bijzondere gelegenheden* noemen waarin het voornamelijk moet waargenomen worden. Als in de gelegenheid van de *vervolging*, als *men lijdt om der gerechtigheid wil*, waarvan Petrus toet eigenlijk spreekt; om dat men dan dikwijls opgesloten wordt in banden en gevangenissen, zo dat men God niet openbaar *heiligen* en verheerlijken mag, zo moet men het dan evenwel doen *in zijn hart*. En dan nogal met *David* uitroepen: Ps.119:137. *Heere, Gij zijt rechtvaardig en elkeen Uwer oordelen is recht.* Of uit Ps.51:6. *Gij zijt rechtvaardig in Uw spreken en rein in U richten.* Als wij onszelf eerder in zo'n geval beschuldigen omdat wij zondaars zijn, dan God, dan zullen wij de *Heere heiligen in onze harten*. Ook in die gelegenheid als wij vernemen dat de Heere God, enige van Zijn *deugden* en *eigenschappen*, op een bijzondere wijze aan ons en aan onze zielen openbaart; Zijn *almacht*, waardoor wij geholpen worden; Zijn *wijsheid*, waardoor Hij raad genoeg heeft om de boosdoeners te verdrijven en ons te helpen; Zijn *alwetendheid*, waardoor Hij ons zitten ons opstaan kent en inzonderheid weet met welke grote nood of moeilijkheid wij belemmert zijn, om ons dan hulp aan te bieden als de mensen ons hebben verlaten; Zijn *waarheid*, als Hij ons geeft vervulling van Zijn troostelijke beloften; en zo voorts van anderen. Als wij deze en dergelijke dingen vernemen, dan is het onze plicht om de *Heere* in die Zijn volmaaktheden en deugden te *heiligen* en te verheerlijken; in navolging van *David*. Ps.103:8/9/10. *Barmhartig en genadig is de Heere, lankmoedig, ect.*

Doe hier nog bij, dat wij de *Heere heiligen* moeten *in onze harten*; als wij voor Hem in enig stuk of deel van de Godsdienst verschijnen zullen. Hetzij in het openbaar of bijzonder gebed; want daartoe strekt, *Uw Naam worde geheiligd*; Hetzij als wij Zijn Woord zullen aanhoren of het Verbond der genade in het gebruik van het Heilig Avondmaal vernieuwen. Hoe het zij, als wij tot de Heere *naderen* zullen in een van Zijn heilige ordonnantiën dan moet onze zorg zijn, dat wij Hem *heiligen*; want *dit is het, wat de Heere gesproken heeft, zeggende: in degene, die*

tot Mij naderen zal Ik geheiligd worden, ect. Dat Mozes eens Aäron te in herinnering bracht. Lev.10:3.

Doch wat hebben wij ons te bekommeren om zulke bijzondere gevallen op te stellen; die bijzondere gelegenheid hebben wij voornamelijk nog aan te merken die ons onze Apostel zelf aanwijst in:

Het tweede deel,

Van de tegenwoordige tekst, waarin een *bijzonder voorval* opgetekend staat waarom *God de Heere* door ons moet geheiligd worden, niet alleen *in onze harten*, maat ook met onze mond en tong tot *verantwoording aan een iegelijk*, ect. Naar dat het hart van de mensen gesteld is, zo spreekt *de mond*: *De goede mens*, zegt Christus, Matth.12:35. *Brengt goede dingen voort, uit de goede schat des harten, en de boze mens brengt boze dingen voort uit de boze schat*. Onze Apostel merkt dit ook zo aan; want in de voorgaande woorden van dit vers, het hart van de mensen gereguleerd hebbende tot *heiliging* van God de Heere, wil hij in deze volgende woorden, dat ook de mond die gesteldheid van het hart openbaren zal, en dat het geloof of vertrouwen van het hart op God zich ook zal laten zien in de verantwoording met de mond.

Laat ons daarin verder opmerken:

2.1. De geëiste plicht.

2.2. De personen aan wie men die plicht moet afleggen.

2.3. De inmengingen van deze plicht.

2.1. Wat betreft *de geëiste plicht*, die wordt uitgedrukt in deze woorden: *En zijt altijd bereid tot verantwoording*. Hier horen wij de Apostel spreken van, *verantwoording*, en daartoe *bereid* te zijn, en dat *altijd*.

2.1.a. Het Griekse grondwoord wordt altijd door *verantwoording* vertaalt gevonden, maar ook door *ontschuldigen*, of zich *verontschuldigen*, zoals ook *die niet te verontschuldigen is*: doch meestal *door zich te verantwoorden of verantwoording te doen*. En zo is het dat wij hier ook *verantwoording* vinden. Paulus gebruikt dit woord veel als hij verhaalt zijn wedervaren in zijn leven en dienst; zoals te zien is

Hand.22:1; 1 Cor.9:3; Phil.1:7 en 2 Tim.4:16. En door zo'n *verantwoording* wordt dan verstaan een oprechte belijdenis en getuigenis van en voor de leer der waarheid, zowel met Woorden als ook met zijn bloed die waarheid te verzegelen, als het Gods wil is en de nood dat vereist; strekkende dat tot bevestiging en bescherming van het Evangelie; gelijk dat beide in *Paulus* en andere vele heiligen gezien is. Waarom ook diezelfde Apostel getuigt. Phil.1:17. Dat hij *tot verantwoording van het Evangelie gezet was*. Niet zonder reden wordt deze ongeveinsde belijdenis van het geloof en het Evangelie, *verantwoording* genoemd; want *antwoorden* of *verantwoorden*, ziet eigenlijk op voorgaande redenen of discussies en wel bijzonder op beschuldigingen die iemand ten onrechte worden nagegeven, waarop en waartegen hij zich heeft te *verantwoorden*, op dat zijn onschuld en onnozelheid blijken mag. Gelijk alweer uit het doen van Paulus te vernemen is. Denk nu eens hoe het met de leer van Christus en het geloof in Christus gelegen is; wat al tegenspraak en onrechtvaardige beschuldigingen dat onderworpen is van de vijand van de waarheid: *Dan*, dat die leer niets anders is dan een oorzaak van oproer, als een oorkussen tot zorgeloosheid; of dat het geen leer der waarheid is, geen goddelijke maar menselijke leer; waarom vele daaraan twijfelen; *Dan*, dat de belijders daar van niet gedreven worden door een goede geest, maar door een kwade geest; *Dan*, dat die een nieuw gezochte leer is, die van de oude Waarheid afwijkt, ect. Wanneer men dan zo'n beschuldigende redenen hoort tot last en nadeel van Christus en Zijn Evangelie, dan is *verantwoording* daartegen nodig; om dezelfde waarheid en waardigheid voor te staan, die blaam weg te nemen, en zo de leer der waarheid naar al zijn vermogen te beschermen en voor te staan. En dit is het wat onze Apostel ook verstaat voor *verantwoording*.

2.1.b. Hiertoe wil hij nu dat men bereid zal zij, dat is, vaardig en bereidwillig of gereed, zoals het Griekse grondwoord ook wel vertaald wordt. Willende dan onze Apostel dat men zich van tevoren daartoe schikken moet en bij zichzelf overdenkt, dat ons zulks wel overkomen mocht; opdat als het dan komt men gereed mag zijn. Het is wel waar dat onze Zaligmaker eens tot Zijn discipelen zei: Luc.21:14. *Neemt in uw harten voor, van tevoren niet te overdenken, hoe gij u verantwoorden*

zult, namelijk, als *gij voor Koningen en Stadhouders zult getrokken worden, om Mijns Naams wil*: uit vers 13; wat schijnt te strijden tegen dit *bereid te zijn*. Doch wij moeten weten, dat de Heere Christus daarin niet wil dat men ganselijk daartoe niet schikken zou of dat tegemoetzien, want waarom voorzeide Hij het anders? Maar Christus wil dat men niet al te zeer daarover zal bekommerd zijn, zo dat men als kleinmoedig zou worden en wantrouwen aan de goddelijke bijstand. Doch bijzonder ziet onze Zaligmaker daar op de *woorden*, die ze in zo'n gelegenheid zouden of behoorde te spreken. Het is bekend, dat Christus Apostelen, immers in die tijd, ongeletterde en ongestudeerde personen waren, met zonderling welsprekendheid niet begaafd, dat hen enige bekommernis kon aanbrengen. Nu, dat zoekt de Heere Christus van hen weg te nemen, hen toezeggende dat ze niet behoeften bevreesd te zijn, wat ze zeggen zouden; om dat Hij hun mond en wijsheid geven zou, ect. Vers 15. Of zoals er staat in Matth.10:19. *Zijt niet bezorgt, hoe of wat gij spreken zult. Want het zal u in dezelve ure gegeven worden, wat gij spreken zult.*

2.1.c. Deze *bereidheid tot verantwoording* vereist de Apostel *altijd*: dat is bij alle gelegenheid als *gij daartoe geroepen wordt*, zoals de volgende woorden dat te kennen geven. En toch, gelijk altijd, alzo bijzonder en voornamelijk in tijd van vervolging en als *men lijdt om der gerechtigheid wil*, zoals de woorden van vers 14 dat zeggen. Op zo'n tijd had ook onze Zaligmaker het oog, in die plaatsen, Matth.10 en Luc.21. En in zo'n tijd was ook Paulus gesteld, zo dikwijls hij zich *verantwoord heeft*. Zo'n tijd is de enige tijd, de beste tijd, de nodigste tijd waarin onze *verantwoording* het grootste nut kan doen aan Christus en Zijn Evangelie. Het is zo veel en zo groot niet verantwoording te doen voor Christus Evangelie, in tijd van vrede, als er weinig of geen tegenspraak is; maar in tijd van oorlog en vervolging als de vijanden van de waarheid op de been zijn en samenspannen *tegen de Heere en Zijn Gezalfden*. Dan moet een oprecht belijder in de bres staan.

Wij zien dat onze Apostel dit in zonderheid vereist van deze zijn gelovige Joden, nu *Christenen* geworden zijnde, *om altijd bereid te zijn tot verantwoording*. Waartoe hij grote reden had. Want uit Hoofdstuk 2:12 hebben wij gehoord dat zij levende onder de Heidenen, van hen het

kwelijk spreken onderworpen waren, en dat ze van hen uitgemaakt en gerekend werden, als *kwaaddoeners*; zoals ook de twee volgende verzen na onze tekst, vers 16 en 17 dat te kennen geven. Daar het dan zo met hen geselt was, hadden ze noodzaak altijd zich bereid te houden tot verantwoording van de leer die zij aangenomen hadden en van de eer van Die Jezus, Die zij beleden hadden.

Doch wij moeten niet menen dat dit werk *alleen* van hen vereist wordt, maar van alle belijders van de naam van Christus, en zo van alle ware gelovigen, die de *Heere heiligen* moeten in hun *harten*; zoals dit terstond verder zal aangewezen worden, als wij eerst nog zullen ingezien hebben

2.2. De personen aan wie deze plicht moet afgelegd worden, van onze Apostel zo genoemd: *Aan een iegelijk, die u rekenschap afeist van de hoop, die in u is.*

Voor de hoop, die in ons is, kan de eigenlijke Christelijke hoop wel verstaan worden, doch bij gevolg, dat is, terwijl voor de hoop in Gods Woord wel verstaan wordt, het geloof, als onder andere te zien is in Matth.12:21. *Als zijnde een vaste grond der dingen, die men hoopt*, Hebr.11:1. Zo past het hier eenvoudigst dat men voor deze *hoop, die in ons is*, versta het geloof, dat in onze harten schuilt, doch zich vertoont in de belijdenis met de mond; *want met het hart gelooft men ter rechtvaardigheid, en met de mond belijdt men ter zaligheid*. Rom.10:10. Vervolgens nu kan men ook zeer bekwaam *de hoop* verstaan; dat is dat vertrouwen en die verwachting die men heeft op Christus en van de toekomstige zaligheid.

Nu van deze *hoop* wordt soms *rekenschap afgeëist*, die wij dan schuldig zijn te geven. Eigenlijk wordt van iemand *rekenschap* geëist die enige goederen toevertrouwt zijn, daar goede bediening over te hebben; tot welke op het laatst dan gezegd wordt *geeft rekenschap*. Luc.16:2. Doch omdat hier van de *hoop* gesproken wordt zo moet dit hier oneigenlijk verstaan worden.

- Dit *afeyen* van de *rekenschap* kan verschillend zijn, zo ten aanzien van de personen die rekenschap begeren, *als* ten aanzien van het einde waar toe die begeerd wordt.

- De *personen* kunnen verschillend zijn, zoals particuliere en publieke

personen die *of* in hoogheid en macht boven andere verheven zijn, of niet, die ambtshalve dat doen, of als leerlingen. Ook kunnen het vervolgers zijn en vijanden van de waarheid, die zodra ze enige macht hebben, zo ook daarbij soms grote wreedheid, ect.

- Het einde hiervan kan ook verschillend zijn; *of*, om daardoor in de goddelijke waarheid onderwezen te worden en zo tot datzelfde *geloof* en diezelfde *hoop* gebracht, *of*, om uit de mond van zodanig iets te verstaan dat tot hun bezwaring zou kunnen dienen; zoals dat eigenlijk het oogmerk is van de vervolgers; waaraan ook zelfs de Heere Christus aan onderworpen is geweest, zoals het Evangelie vermeld. *Of*, nog eens deze rekenschap kan afgeëist worden alleen uit blote nieuwsgierigheid, zoals het met de *Atheners* gelegen was, die begeerden te weten, wat toch die *nieuwe leer* was die Paulus predikte. Hand.17:19/20.

Onze Apostel maakt dit nu wel algemeen, als hij zegt, dat men *bereid zal zijn tot verantwoording aan een iegelijk, die rekenschap afeist*; doch dat moet evenwel zo verstaan worden, en van hen die leergierig zijn, en van zulke die rechterlijke wijze ons onderzoeken over het *geloof*, dat is, de leer van het geloof, die men heeft aangenomen, openlijk belijdt en verdedigt. En, om nauwkeurig te spreken, zo is het oogmerk van de Apostel te verstaan zulke mensen die zelfs in tijd van vervolging en moeite dat uit ons begeren te verstaan; in welken tijd het dan nodig is de waarheid te verdedigen; God *de Heere te heiligen, zonder te vrezen uit vrees van mensen*. Anders moet men dit hier nog waarnemen, dat als men verneemt rekenschap afgeëist te worden, of uit gewone nieuwsgierigheid, of uit spotternij, men dan de les van onze Zaligmaker moet waarnemen. Matth.7:6. *En geeft het heilige de honden niet, noch werpt uw paarden voor de zwijnen*.

Dit wil onze Apostel dan zeggen: Als het gebeurt en zo dikwijls het gebeurt, dat men geroepen wordt om *rekenschap* te geven *van de hoop die in ons is*, dat is, wat men gelooft van zo of zo'n leer, of men die waarheid omhelst, dat gevoelen verwerpt, ect. Dat het dan onze plicht is die leer en waarheid niet te veinzen, veel minder te verloochenen, maar openharig te belijden en rond uit te bekennen dat, dat ons *geloof* en *hoop* is.

Ik weet wel, dat dit voornamelijk past op de Voorgangers en Dienaars

van het Evangelie, waarom dit onder andere ook in een *Opziener* vereist wordt, *dat hij machtig zij beide om te vermanen door de gezonde leer en om de tegensprekers te weerleggen*. Tit.1:9. Doch dit neemt niet weg dat het ook niet zou vereist worden van eenieder gelovige, elk in zijn maat en na de gave die God hem medegedeeld heeft. Want als wij eens letten op deze aan wie Petrus hier schrijft, dan zullen wij bevinden, dat het geen publieke personen waren, geen Leraars, maar gewone Christenen en gelovigen, en van hen vereist hij: *Zijt altijd bereid tot verantwoording, ect.*

Hoe ronduit spreek hierover ook onze Zaligmaker. Matth.10:32. *Een iegelijk, die Mij belijden zal voor de mensen*, ect. De Apostel Paulus schrijvende aan de *Colossenzen*, wil ook Col.4:6, dat zij *weten* zullen, *hoe zij een iegelijk behoren te antwoorden*. Net zo, als van de gelovige *Hebreeën*, vereist hij *deze belijdenis vast te houden*, dat wij hebben een grote Hoogepriester, die door de hemelen doorgegaan is. Hebr.4:14. Dit wordt anders genoemd, zich *niet te schamen het getuigenis van onze Heeren*. 2 Tim.1:8. De Heere Christus wordt daarom genoemd de *Apostel en Hoge priester onzer belijdenis*. Hebr.3:1. Wij onder andere deze volgende voorbeelden: *David*. Ps.119:46. *Ook al ik voor Koningen spreken van Uw getuigenissen, en mij niet schamen*. De *Wijze* uit het Oosten, Welker ronde belijdenis van de Koning der Joden te Jeruzalem opgetekend staat. Matth.2:2. De *Apostelen*, Hand.3:12; en 4:8/9; en 5:29. *Stephanus*, Hand.7:2. *Timotheüs*. 2 Tim.6:12. Die van *Pergamus* en *Antipas*, Openb.2:13. de *Corinthiërs*, in wie door de goddelijke droefheid ook *verantwoording* gewerkt was. 2 Cor.7:11. En de gemeente van *Philippi*, van wie Paulus getuigd, dat zij Zijner *genade mede* waren *deelachtig* geworden in Zijn verantwoording en bevestiging in het Evangelie. Phil.1:7. Zie ook Luc.2:38, en Joh.6:69. Gezonde Redenen kunnen hiervan ook gegeven worden. Als:

R.1. Zo'n verantwoording is heerlijk voor God; voor zover die ook strekt tot *heiliging* van *God de Heere*, zoals dat uit de samenhang van deze woorden met de voorgaande te vernemen is. Daar had de Apostel gezegd: *heiligt God de Heere in uw harten*; hier toont hij dat die *heiliging* ook geschied en moet *geschieden* door *verantwoording aan een iegelijk*, ect. En waarlijk als men de waarheid van het Evangelie verantwoord

tegen valse beschuldigingen, zelfs dan wanneer men lijden moet, dan erkent men God voor zo'n Heere Die altijd rechtvaardig handelt, ten opzichte van ons als personen, en die men daarom *heiligen* moet, en wiens waarheid mag en moet verbreid worden; Wat strekt tot *heiliging* van Zijn Naam onder andere volkeren, zelfs ook tot overtuiging van vijanden van de waarheid. Het is tot *eer* van een *Meester*, dat zijn discipelen Hem voor een grote meester erkennen en daarvoor belijden. Vergelijk hiermee Joh.12:43 met 42. En Phil.2:11. Wat nu strekt tot heiliging van God en Zijn waarheid, dat moet gedaan worden.

R.2. Dat is *betamelijk* voor ons Christendom en het geloof dat in onze harten ligt. Want wat ons *Christendom* betreft, dat zegt ons dat wij *Christenen* zijn en alzo de zalving van Christus op onze wijze deelachtig. Tot Profeten dan mede gezalfd en geroepen zijnde moeten wij *Zijn naam belijden*; zoals onze Catechismus dat leert, vraag 32. En nu, die profeteert, die spreekt. 1 Cor.14:3. En wat ons *geloof* aangaat, dat wij op God en Christus hebben, en de *Geest des geloofs*, Die ons is medegedeeld, zo vereist dat ook deze *belijdenis*; volgens Rom.10:10. Hierom zegt ook Paulus. 2 Cor.4:13, uit Ps.116:10. *Dewijl wij nu dezelfde geest des geloofs hebben, gelijk er geschreven is, Ik heb geloofd, daarom heb Ik gesproken, zo geloven wij ook, daarom spreken wij ook.* Het *geloof*, dat in het hart schuilt, wordt in de mond en in de verantwoording van de mond gezien.

R.3. Dat is zonderling *nuttig*, zo, in opzicht van de leer van het Evangelie die wij moeten verantwoorden; die daardoor meer bevestigd woord; Hierom vinden wij *verantwoording en bevestiging van het Evangelie* bij elkander. Phil.1:17. Als, in opzicht van de vromen die daardoor te meer in de aangenomen waarheid versterkt worden, die dan *vertrouwen krijgen*, om *overvloediger het Woord onbevreesd te durven spreken*. Phil.1:14. Ook kunnen de vijanden van de waarheid hierdoor overtuigd, te schande gemaakt en zonder verontschuldiging gesteld worden, zoals deze dingen genoegzaam bevestigd zijn gevonden zijn in zovele *bloedgetuigen*, die met mond en bloed deze *verantwoording* hebben gedaan aan eenieder die *rekenschap* van het geloof van hen afeisten. Doe hierbij dat er profijt ook voor onszelf hierin gelegen is; van onzen Zaligmaker aldus uitgedrukt. Matth.10:32. *Een*

iegelijk, die Mij belijden zal voor de mensen, dien zal Ik ook belijden voor Mijn Vader, die in de hemelen is. Dat is degenen die Mij beleid en Mijn Leer getrouwelijk of standvastig verantwoord zal Ik bij Mijn Vader Hemelse Vader verklaren Mijn ware discipel en navolger te zijn. Zie ook Openb.3:5. En niet alleen bij *Mijn Vader*, maar ook voor Zijn *Engelen*. Luc.12:8. Zo dat hieraan in opzicht van onszelf aan vast is. Hoor Paulus. Rom.10:8/9/10. *Dit is het woord des geloofs hetwelk wij Prediken. Namelijk, als gij met uw mond zult belijden de Heere Jezus en met uw harte geloven, dat God Hem uit de doden opgewekt heeft, zo zult gij zalig worden! Want met het hart gelooft men ter rechtvaardigheid en met de mond belijdt men ter zaligheid.*

Deze dingen dan bij elkander genomen zijnde, zullen ons verder bevestigen en zeggen, dat Petrus wel met recht dit vereist: *Zijt altijd bereid tot verantwoording*, ect.

Toe-eigening.

T.1. Dit dient dan tot bestraffing en overtuiging van hen bij wie deze *bereidwilligheid* niet gevonden wordt, *tot verantwoording*, om *rekenschap te geven van de hoop, die in hen is*; maar wie eerder gevonden wordt *schaamte* en *verloochening*, voor en van Christus Evangelie.

T.1.1. Daar zijn er die zich *Christus* en Zijner woorden *schamen in dit overspelig en zondig geslacht*, waarvan Christus zelf spreekt. Mark.8:38. Dat zijn zulke mensen die een gegronde kennis van Christus leer hebben en van die waarheid overtuigd zijn maar toch van de *belijdenis* daarvan en dezelfs *verantwoording* teruggehouden worden, wegens schaamte of vreze voor mensen, of omdat ze nog de wereldse gemakkelikheden enige tijd willen bijwonen of wegens enige andere burgerlijke of wereldse inzichten; zoals dit te zien is in sommige van de Joodse *Overste*. Joh.12:42/43. In de *ouders* van die *blindgeborene*, doch nu door Christus ziende gemaakt. Joh.9:21. In Nicodemus. Joh.3:2. En Jozef van Arimathea. Joh.19:38. Een ander soort van mensen, die Christus niet belijden omdat ze nog te veel met de wereldse bezigheden te doen hebben, komt ons voor in de gelijkenis van dat grote *Avondmaal*. Luc.14:18/19/20. Doch beide deze beletselen zijn zondige beletselen:

Want zal men zich voor een goede zaak *schamen*? Paulus oordeelde anders: Ik schaam mij het Evangelie van Christus niet. Rom.1:16. Over de *zonde* moet men zich schamen. Rom.6:21. Zal men ook meer vrees *hebben* voor mensen dan voor God? Onze Apostel heeft in het voorgaande vers anders geoordeeld; en zulke *vreesachtigen* wordt de hel bedreigd. Openb.21:8. Zulke mensen betonen dat zij *de eer van de mensen meer liefhebben dan de eer van God*. Joh.12:43. En daarom is het dat ook Christus hen dit van tevoren zegt. Marc.8:38. *Zo wie zich Mijns en Mijner woorden zal geschaamd hebben... diens zal zich ook de Zoon des mensen schamen*, om hem namelijk te belijden voor Zijn discipelen en navolger, of van Zijn volk te zijn wanneer Hij komen zal, ect. Dat waarlijk een droevig oordeel is.

T.1.2. Anderen zijn er die Christus en Zijn waarheid beleden en aangenomen hebbende, daarin niet standvastig bevonden worden, maar die wederom *verloochen*en. Van die spreekt de Heere Christus. Matth.10:33. *Zo wie Mij verloochent zal hebben voor de mensen*. Dit wordt voornamelijk vernomen in de tijd van gevaar, dat men vreest, zoals het zelf met de Apostel *Petrus* zo was. Luc.22:57. En bijzonder in tijd van *vervolging*, alge men lijdt of grotelijks vervolgd wordt door de vijanden van de waarheid; dan is het dat men uit langdurigheid of hardheid van bezoeking en uit vrees van het leven te verliezen, of uit andere oorzaken wel weerhouden wordt van *verantwoording* te doen aan hen *die rekenschap eisen, van de hoop, die in ons is*; zoals dit de droevige ervaring dikwijls geleerd heeft. Veel erger doen zij, die dit doen uit boosheid zoals de Joden. Hand.3:14. *Gij hebt de Heilige en de Rechtvaardige verloochent*. En die goddeloze verleiders waar *Petrus* van spreekt. 1 Pet.2:1, en Judas:4. Doch van hen bij wie deze *verantwoording* niet gevonden wordt maar eerder verloochening, wordt dit oordeel gezegd: *die zal Ik ook verloochen*en, dit zijn Christus woorden, voor Mijn Vader, die in de hemelen is. Matth.10:33. Wat ook Paulus toestemt. 2 Tim.2:12. *Als wij Hem verloochen*en, *Hij zal ons ook verloochen*en.

T.2. Laten wij dan hierdoor vermaand en opgewekt zijn om in deze onze gehoorzaamheid te betonen. Gelijk wij daarna arbeiden moeten om *de Heer te heiligen in onze harten*, zo ook hiertoe, om *altijd bereid* te zijn *tot verantwoording*, ect. Ik zou denken toen Petrus dit schreef,

dat hij toen met schaamte en verfoeiing aan zichzelf gedacht heeft, dat hij alleen eens voor de stem van een zwakke dienstmaagd, tegengehouden werd van deze *verantwoording*; en wetende dat hem een bijzondere genade van Christus gegeven was, nu te meer anderen aanporde om zo niet te doen, als hij eens gedaan had, maar altijd bereidt te zijn tot nodige verantwoording. En waarom niet? Want:

T.2.1. Christus en Zijn Evangelie is dat waardig: *Christus* zo'n goede Heere zijnde en Zijn Evangelie, een Evangelie der Zaligheid. Wel, laat dan *alle tong belijden, dat Jezus is de Christus, tot heerlijkheid Gods des Vaders*. Phil.2:11.

T.2.2. Vele vrome lieden zijn ons daarin voorgedaan, die in de Heilige Schrift opgetekend staan, en buiten de Schrift in de Martelaarsboeken. Ja, Christus zelf is ons daarin voorgedaan, *die onder Pontius Pilatus de goede belijdenis betuigd heeft*. 1 Tim.6:13.

T.2.3. Daar is immers *hoop in ons*, dat is, wij zijn gelovige; immers daarvoor geven wij ons uit; wel als dan *rekenschap* van ons geëist wordt van die *hoop*, zo moeten wij *bereid* zijn. Daarbij komt ook, dat de tijd dit zonderling vereist, om de Heere Christus met verantwoording te beschermen, als er namelijk kwalijk van de weg des Heeren gesproken en die gelasterd wordt.

Deze dingen dan verder overwegende, behalve het voorheen bijgebrachte, voornamelijk ook dat het een zaak is waaraan grote schade of groot profijt aan vast zit, zaligheid of rampzaligheid voor onze zielen, zo moeten wij daardoor zoveel te bereider gemaakt worden tot verantwoording van Christus, van Zijn leer en waarheid van het Evangelie; zoekende die lof weg te dragen met de gemeente van Pergamus. Open.2:13. *Gij houdt Mijn naam; en hebt Mijn geloof niet verloochent*, ect. En dat, *zoals altijd*, dat is, zelfs ook in tijd van vrede, als het Evangelie en hun belijders geen aanstoot lijden, om zich dan *Christus* en Zijner *woorden niet te schamen*; maar ook bijzonder in tijd van *vervolging*, als wanneer het meest er op aankomt; en als de waarheid van het Evangelie door lasteringen gekrenkt en benadeeld wordt; dan past het: *Houd u mannelijk, zijt sterk*. 1 Cor.16:13.

En toch, zal dit wel en met vrucht door ons geschieden, zo moeten wij ons

- *Aan de ene kant* wachten voor dat wat ons *hinderlijk* is; zoals *vreze* voor mensen; uit vers 14 van dit hoofdstuk; voor onbetamelijke *schaamte*; volgens Matth.10:32; en 2 Timoth.1:8. En voor al te grote *liefde* tot de wereld en onze *vrienden* en ons eigen *leven*. Ziet Matth. 10:39, en 16:25/26. Marc.8:35. en 1 Joh.2:15.

- *Aan de andere kant*, doen en ons voorstellen wat ons *profijtelijk* kan zijn; onder anderen:

a. *Gods Woord ons eigen maken*, zo tot versterking van *de hoop die in ons is*, als om daaruit te overdenken wat grote beloning men na zo'n doen te verwachten heeft; als, dat de Heere Jezus ons bewaren wil in de ure der verzoeking. Openb.3:10, en hier namaals *belijden* voor *Zijnen* Vader, dat wij Zijn verlost volk zijn en die voor Zijn waarheid geleden en gestreden hebben.

b. *Zien op andere*, die nooit zijn te schande gekomen, die tot deze verantwoording zijn bereid geweest. Neemt dan tot een voorbeeld dit lijden en de lankmoedigheid van de Profeten en andere heilige mannen, en ziet het einde des Heeren met hen. Jac.5:10/11.

c. *Bidden* moeten wij om de *geest des geloofs*; want die doet ons *spreken*. 2 Cor.4:13. En die Geest is een *vrijmoedige Geest*. Ps.51:14.

Eindelijk en boven dit alles moet in aanmerking van de nodige besturing dit hier noch bijkomen, wat nog overig is in onze tekst, namelijk:

3. De *uitvoering* van deze plicht, uitgedrukt door onze Apostel: *Met zachtmoedigheid en vreze*. Dit zullen wij met één woord verklaren. Als onze Apostel wil dat onze verantwoording geschieden zal met zachtmoedigheid, zo verstaat hij daardoor dat die vrij moet zijn van bittere en scherpe woorden, en in het tegendeel vermengt met zachte, zoete en zedige woorden; waardoor onze (weder)partijen eerder moesten verbeterd, of tenminste gezeglijk gemaakt, dan verbitterd worden of anders niet meer verbitterd mochten worden tegen ons, ons enige hardigheid of stoutigheid ten laste leggende. Het is hier hetzelfde wat Paulus in een andere gelegenheid wil. Gal.6.1 en 2 Tim.2:25. *Met zachtmoedigheid onderwijzende, ect.*

En als hij wil dat het *met vreze* zal geschieden, zo kan daardoor bekwaam verstaan worden die *omzichtigheid*, dat ons in die

verantwoording niet iets ontvalt dat tot krenking van Gods Naam en Zijn leer of tot ergernis en ontstichting van des Heeren volk zou zijn; gelijk daarvan een voorbeeld in Christus te zien is. Joh.18:19/20. Of eenvoudig met vreze is te zeggen dat gij u altoos wapent met Gods vreze die meer ontziende dan de mensen, gelijk Paulus zelf In het voorgaande daarvan gesproken had.

Welaan, laat dan deze deugden bij ons gevonden worden, als wij de leer van Christus zullen *verantwoorden* en rekenschap zullen geven van de hoop die in ons is; dat is, ten opzichte van de mensen *met zachtmoedigheid*, en ten opzichte van God *met vreze* aangedaan te zijn; met verzekering dat, dat strekken zal tot:

- meerdere *verheerlijking* van God,
- meerdere stichting van Zijn Kerk;
- meerdere *bevestiging* van zijn waarheid en
- meerdere *verzekering* van onze zaligheid.